

Vähemmän on enemmän

17.6.2008 Kymen Sanomat

Huhtikuun lopulla julkaistiin tutkimus Suomen meriklusterista. Meriklusteriin kuuluvat meriteollisuuteen, merenkulkuun ja satamatoimintoihin liittyvät toimialat. Se on kokonaisuus, jossa klusteriin kuuluvat yritykset ja muut toimijat riippuvat toisistaan ja toiminnallaan hyödyttävät koko verkostoa.

Tutkimuksen mukaan Suomen meriklusteriin kuuluu noin 2900 yritystä, joilla on erittäin suuri merkitys Suomen kansantaloudelle. Kaikkien yritysten merisektoritoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2006 oli noin 13,2 miljardia euroa. Meriklusteri työllistää nyt suoraan merisektoriin liittyvissä toiminnoissa Suomessa yli 43000 henkilöä. Meriklusterin vaikutus ulottuu suoraan ja välillisesti kaikille toimialoille koko yhteiskuntaan ja koko maahan Lapin lääniä myöten. Välilliset vaikutukset huomioiden meriklusterin työllisyysvaikutusten piirissä on satojatuhansia ihmisiä.

Voimme tarkastella meriklusteria kahden eri näkökulman kautta: meriteollisuuden ja meriliikenteen. Suomessa on useita meriteollisuuden erikoisalojen johtavia yrityksiä. Risteily- ja matkustajalajivojen rakentajana Suomi on rakentanut suurimmat loistoristeilijät ja on neljän johtavan maan joukossa. Maailmanmarkkinoiden johtavat yritykset sekä laivamoottoreissa että lastinkäsittelylaitteissa ovat suomalaisia.

Meriliikenteen, ts. satamien ja varustamoiden toiminnassa kansainvälistyminen on ollut pienempää ja Suomi on ollut lähinnä menettävänä osapuolena. Viime vuosina monet suomalaiset varustamot on myyty ulkomaille. Suomalainen kuljetusliiketoiminta on keskittynyt pitkälti Itä- ja Pohjanmerelle. Kovassa kilpailussa on pystytty pitämään suomalaisen lipun alla kulkevan tonniston määrä lähes vakiona vuosikymmeniä, mutta Suomen ja maailman merikuljetusten lisääntyvän kasvun ovat ottaneet ulkomaiset laivat.

Kotimaiset toimintapuitteet (verotus ja miehityssäännöt) ovat olleet suomalaiselle varustamotoiminnalle kilpailijamaita kovemmat. Meriliikenne on kansainvälistä toimintaa, jossa kilpailijat voivat tuoda "tuotantolaitoksensa" eli laivansa Suomen markkinoille muutamassa päivässä. Suomalainen vientiteollisuus ja kauppa saa kyllä nyt ja tulevaisuudessa kuljetuksensa hoitumaan meritse, oli laivojen perässä sitten Suomen tai jonkun muun maan lippu, mutta kansantaloutemme vaurautta ja kilpailukykyä varustamoelinkeino ei nykyverotuksella pysty lisäämään.

Meriklusteritutkimuksen tekijät huomauttavat, että verrattuna Suomen kokoon ja riippuvuuteen merikuljetuksista merikuljetussektorin liikevaihdon - ja sitä kautta verotulojen - pitäisi olla kolminkertainen. Euroopassa - mm. Hollannista, Englannista ja Tanskasta - löytyy esimerkkejä, miten siirryttäessä lievempään ja kilpailukykyisempään verotukseen kokonaisverokertymä on kasvanut moninkertaiseksi varustamoiden toiminnan laajentuessa.

Kun puhutaan ulosliputuksen uhasta, nostetaan usein esiin kysymys huoltovarmuudesta. Väheksymättä lainkaan huoltovarmuuden merkitystä Suomelle kriisitilanteessa, tämä keskustelu jättää kokonaan näkemättä toisen, arkipäivän Suomelle merkityksellisemmän näkökulman ulosliputukseen. Pitämällä suomalaisten varustamoiden verotuksen kilpailijamaita kovempana estämme suomalaisen meriliikenne-elinkeino kansainvälisen kasvun ja sitä kautta merkittävän verotulolähteen.

Kaikki meriklusterin osat: varustamot, telakat, satamat, oppilaitokset, viranomaiset jne. ovat

riippuvaisia toisistaan. Kaikkien osaaminen ja kilpailukyky hyödyntää myös toisia. Kun varustamoita näin ankarasti verotetaan, estetään suomalaisen merenkulkuosaamisen syvempi juurtumisen maahamme. Se ei ainoastaan kutista asiantuntemusta ja osaamista vaativan elinkeinon mahdollisuuksia kasvaa kansainvälisesti merkittäväksi palvelusektoriksi vaan pitkällä tähtäimellä kaventaa myös telakkateollisuutemme osaamis pohjaa ja kilpailukykyä. Nykyiselläänkin suomalaisella meriklusterilla on merkittäviä kilpailuetuja - kuten talviolosuhteiden erikoisosaaminen ja korkea teknologinen sekä innovatiivinen osaaminen. Niistä on pidettävä kiinni!

Nyt on tärkeää varmistaa kaikin keinoin, että merialan osaaminen säilyy Suomessa. Varustamoiden kansainvälisesti kilpailukykyinen verotusjärjestelmä on taas hallituksen pöydällä tänä kesänä. Toivottavasti siellä ymmärretään vihdoin, että verottamalla vähemmän saadaan enemmän.

ULLA TAPANINEN